

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 8 април 2020 година, врз основа на примена жалба од Кабинетот на министерот за надворешни работи на Република Северна Македонија, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет - порталот „Република“, со текстот насловен „МНР на Димитров потрошило 1.457.517 денари за службени патувања во период на вонредна состојба“ го прекрши Кодексот на новинарите во членовите 1 и 14.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 25 март 2020 година, Кабинетот на министерот за надворешни работи на Република Северна Македонија, поднесе жалба за текстот со наслов „МНР на Димитров потрошило 1.457.517 денари за службени патувања во период на вонредна состојба“, објавен на 24 март 2020 година, на интернет - порталот „Република“ (www.republika.mk).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи мешање на факти и мислење, вест и коментар, неточно и нефер известување, пристрасност и неурамнотеженост во информирањето и незастапена втора страна.

Од Кабинетот на министерот за надворешни работи, Никола Димитров, велат дека анонимниот автор на текстот, повикувајќи се табели објавени на социјалните мрежи, без притоа да е наведен изворот на податоците, изнесува ноторни лаги дека наводно Министерството за надворешни работи, предводено од министерот Никола Димитров, за четири дена, во услови на вонредна состојба во државата поради корона вирусот имало потрошено милион и пол денари за патувања во странство.

„Понатаму, непотпишаниот автор продолжува дека се потрошени и високи суми за репрезентација во тој период, при што наведува дека „повторно на врвот е министерството предводено од Димитров – 1.100.058 денари. Податоците ги демантираме во целост, притоа цврсто истакнуваме дека наведените трошоци за патувања во странство, како и сумите за репрезентација се апсолутна невестина, бидејќи ниту Министерот, ниту било кој друг во посочениот период на вонредна состојба во земјата не остварил патување во странство, ниту пак се потрошени наведените суми за репрезентација посочуваат од Кабинетот на Димитров во поднесената жалба, наведувајќи дека авторот, на крајот на текстот, се повикува и на гостување на лидерот на опозиционата ВМРО-ДПМНЕ, Христијан Мицкоски на МТВ.

Подносителот на претставката, меѓу другото, потенцира и дека во согласност со новинарските начела и основното право на „втората страна“ да биде консултирана, а особено во насока на вистинско информирање на јавноста, очекува од медиумот да го повлече текстот и истото да биде на очиглед на јавноста.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со порталот „Република“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Медиумот не одговори на наводите на жалбата.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членот 1.

Член 1: „Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

Член 14: „Известувањето од политичките процеси, посебно од изборите, треба да биде непристрасно и избалансирано. Новинарот мора да обезбеди професионална дистанца од политичките субјекти“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 8 април 2020 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Комисијата, најнапред, утврди дека текстот произлегува од јавниот интерес и дека државните функционери, во случајов, министрите за надворешни работи и за одбрана, Никола Димитров и Радмила Шеќеринска се легитимна новинарска цел и не смеат да бидат изземени од теми за кои јавноста има право да биде информирана. Но, во исто време, Комисијата се согласи дека интернет – порталот „Република“, не обезбедил потполна и целосно објективна информација. Медиумот текстот го базира на табели од непознато потекло, објавени на социјалните мрежи, кои содржат податоци за потрошени средства за патувања и репрезентација на државните институции, вклучително и на министерствата за надворешни работи и за одбрана.

Во отсуство на официјална потврда на информацијата, авторот, кој не е потпишан на текстот, морал да изрази резерва, воздржаност и сомнеж кон изворот, да побара став од сите засегнати од содржината и да ја избегне опасноста од манипулации и дезинформирање на јавноста.

Оттука, Комисијата најде дека во текстот е прекршен **членот 1** од Кодексот на новинарите, чија отстапка е нагласена во насловот и следните две реченици:

„МНР на Димитров потрошило 1.457.517 денари за службени патувања во период на вонредна состојба“.

„Според нив МНР со 1.457.517 денари е на врвот на листата според потрошени средства. Потоа доаѓа Министерството за одбрана, предводено од Радмила

Шекеринска со 1.042.398 денари. Вкупно биле потрошени 73.475 евра за патувања во странство во период од 17 до 20 март годинава.“

Постулат на новинарската професија е да се обезбеди „втора страна“, односно да им се даде можност на сите засегнати во новинарскиот производ да го кажат својот став. Ова особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика. Проверката на податоците и точноста се морални императиви на новинарството, затоа новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора.

Во продолжение, Комисијата во оспорениот текст препозна елементи со политичка заднина, кои се косат со начелата од **членот 14** од Кодексот на новинарите. Ваквото прекршување е забележително во следните неколку реченици од текстот:

„Според листата институциите потрошиле 50.053 евра во период кога лидерот на партијата на власт, Зоран Заев предлага кратење на платите на администрацијата поради кризата во која се наоѓа земјата со корона вирусот. Повторно на врвот е министерството предводено од Димитров – 1.100.058 денари, а потоа Одбрана на Шекеринска со 361.183 денари. За ова вечерва во своето гостување во МТВ зборуваше и лидерот на опозиционата ВМРО-ДПМНЕ, Христијан Мицкоски.“

Известувањето од политичките процеси, посебно од изборите, треба да биде непристрасно и избалансирано. Новинарот мора да обезбеди професионална дистанца од политичките субјекти. Критичкото следење на политичките процеси и употребата на политичката и економска моќ се главни обврски на медиумите.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска и Ердџан Ахмет.

Се обврзува порталот „Република“ (www.republika.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,

Совет за етика во медиумите
на Македонија

Заменик - претседател на
Комисијата за жалби

Сефер Тахири

Бул. Митрополит Теодосиј Гологанов 54/2
1000 Скопје, Македонија

www.semm.mk info@semm.mk (02) 3222-595